

**Autopoprawka
Prezydenta Miasta Łodzi
z dnia 27 maja 2013 r.**

**do projektu uchwały w sprawie przyjęcia „Strategii hodowlanej Miejskiego Ogrodu
Zoologicznego w Zarządzie Zieleni Miejskiej w Łodzi na lata 2013-2022”.**

W projekcie uchwały Rady Miejskiej w Łodzi w sprawie przyjęcia „Strategii hodowlanej Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Zarządzie Zieleni Miejskiej w Łodzi na lata 2013-2022”, wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2-4 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Prezydent Miasta Łodzi przedstawia Radzie Miejskiej w Łodzi informacje o realizacji uchwały w trzecim kwartale każdego roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 4. Traci moc uchwała Nr XC/1556/10 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Łodzi na lata 2010-2025.”;

2) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.”;

3) załącznik do projektu uchwały otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej autopoprawki.

27.05.2013 r.
WICEPREZYDENT MIASTA

Radosław Stępień

22.05.2013 r.
KIEROWNIK ZIAŁU Zarząd Zieleni Miejskiej
Organizacji Administracji
mgr Elżbieta Świdorska

dr Arkadiusz Jaksa

23.05.2013
RADCA PRAWNY
Aleksandra Gaj
Ld-M-444

DYREKTOR
Departamentu Infrastruktury i Lokali
Andrzej Pirek

Uzasadnienie

Wprowadzenie proponowanej autopoprawki ma związek z tym, iż zachodzi potrzeba zmiany zapisów uchwały i strategii, stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały po obradach Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Rady Miejskiej w Łodzi, innych instytucji opiniujących projekt strategii a także po konsultacjach społecznych. Konieczność wprowadzenia zmian opiera się na weryfikacji możliwości planistycznych oraz hodowlanych dla realizacji założeń strategii w zakładanym czasie.

Zarząd Zieloni Miejskiej
DYREKTOR

dr Arkadiusz Jaksa

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Łodzi
z dnia

**STRATEGIA HODOWLANA MIEJSKIEGO OGRODU
ZOOLOGICZNEGO W ZARZĄDZIE ZIELENI MIEJSKIEJ
W ŁODZI NA LATA 2013-2022**

Spis treści

WSTĘP.....	3
OCENA DOTYCHCZASOWEGO POTENCJAŁU MIEJSKIEGO OGRODU ZOOLOGICZNEGO W ŁODZI	4
NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI ZMIAN.....	5
ETAPY REALIZACJI KONCEPCJI.....	7
ETAP I – lata 2013 – 2015.....	7
Budowa felidarium - pawilonu dla dużych kotów	7
Budowa monitoringu	9
Adaptacja Skały Lemurów.....	9
Letni wybieg dla lemurów wari	10
Modernizacja mini zoo.....	10
Modernizacja wybiegów niedźwiedzi.....	10
Modernizacja pawilonu akwarium.....	11
Modernizacja pawilonu słoniarni.....	11
ETAP II – lata 2016 – 2019	12
Modernizacja wybiegu uchatek patagońskich lub pingwinów.....	12
Modernizacja obszaru Świata Ptaków	13
Adaptacja wybiegu dla kangurów	14
Adaptacja pawilonu małych ssaków do hodowli waranów z Komodo.....	14
Modernizacja małpiarni	15
Modernizacja obszaru Afryki.....	15
Modernizacja obszaru Świata Ptaków Wodno – Błotnych	16
Wybieg dla pand małych.....	16
ETAP III – lata 2020 – 2022	16
Budowa pawilonu dżungli	16
HARMONOGRAM FINANSOWY	19
PODSUMOWANIE.....	20

WSTĘP

Poniższa koncepcja rozwoju hodowlanego Miejskiego Ogrodu Zoologicznego nawiązuje do Strategii Rozwoju Miejskiego Ogrodu Zoologicznego na lata 2010 – 2025 przyjętej uchwałą Nr XC/1556/10 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 23 czerwca 2010 r. Bazując na elementach wcześniejszego dokumentu oraz na analizie silnych i słabych stron Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Łodzi, zaproponowano działania inwestycyjne z uwzględnieniem przewidywanych możliwości ich finansowania z budżetu miasta oraz środków zewnętrznych.

Zaplanowane działania wpisują się w Strategię Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ w obrębie Filaru „Przestrzeń i środowisko” w ramach celu strategicznego „Zielona, uporządkowana Łódź – poprawa jakości życia łodzian i zwiększenie atrakcyjności Miasta dzięki wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego, zachowaniu przestrzeni aktywnej biologicznie i obszarów służących rekreacji i budowaniu zdrowego stylu życia”, a także w Fundament – „Łódź sprawnie zarządzana, oszczędna i gospodarna – racjonalizacja zarządzania majątkiem i zasobami, podniesienie jakości świadczonych usług publicznych” (Uchwała Nr XLIII/824/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”). Nawiązuje również do Programu 1 „Zachowanie stabilności ekologicznej Miasta i ochrona lokalnej różnorodności biologicznej” w ramach Obszaru „Ochrona przyrody” i Celu Strategicznego „Środowisko przyjazne mieszkańcom”. Największa inwestycja - pawilon dżungli jest związana z projektem „Strefa rekreacyjna Łódź – Zachód”. Wskaźnikami osiągnięcia celów w zakresie rzeczowym będą realizowane i oddawane do użytku kolejne obiekty oraz wysokość nakładów Miasta na realizację celów Strategii*.

(*Aspekt finansowy realizacji Strategii znajduje swe odzwierciedlenie w zakresie „Wskaźników realizowania strategii”- „Nakłady UML na ochronę środowiska” w ramach „Wskaźnik zaangażowania miasta w kwestie ochrony przyrody i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców” uwidoczniony w ramach wskaźników dla monitorowania „Filar: Przestrzeń i Środowisko” uwidocznionego w załączniku nr 2 do Zarządzenia 3606/VI/12 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia systemu wdrażania i monitorowania „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+” oraz powołania Koordynatora Wdrażania Strategii.)

OCENA DOTYCHCZASOWEGO POTENCJAŁU MIEJSKIEGO OGRODU ZOOLOGICZNEGO W ŁODZI

Analiza potencjału ogrodu (tabela poniżej) pokazuje, że największymi atutami placówki są: posiadana kolekcja zwierząt oraz doświadczony zespół pracowników. Istotnym elementem jest również położenie zoo w obrębie dużej aglomeracji miejskiej. Posiadana lokalizacja zapewnia łatwy dojazd oraz umożliwia atrakcyjne spędzanie wolnego czasu. Ważną wartością jest również długoletnia współpraca łódzkiego zoo z organizacjami krajowymi i zagranicznymi, która umożliwia wymianę zwierząt.

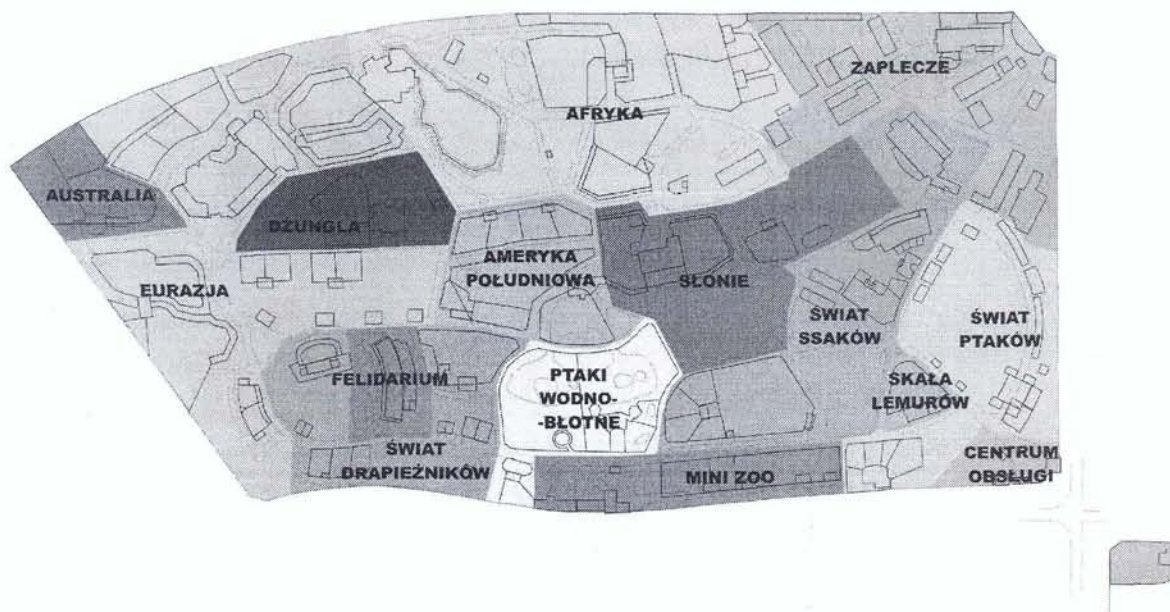
OCENA WARTOŚCI WYBRANYCH ELEMENTÓW DZIAŁALNOŚCI MOZ	(+ wysoka, - niska)
Wartość hodowlana kolekcji zwierząt	++
Możliwość rozwoju kolekcji zwierząt na obecnym obszarze	+/-
Warunki utrzymania zwierząt	++/-
Sukcesy hodowlane	++
Wyszkolona kadra hodowlana, dydaktyczna i weterynaryjna	++
Działalność edukacyjna	++
Promocja	++
Przynależność do organizacji międzynarodowych	++
Powierzchnia terenu	-
Atrakcyjność kolekcji	+/-
Estetyka obiektów	+/-
Stan techniczny obiektów	--
Stan infrastruktury (sieć wod-kan, c/o, elektryczna, gazowa)	--
Sieć drogowa (alejki)	--
Ilość zapleczy hodowlanych	--
Stopień dostępności w granicach miasta	+
Sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej	++

Podstawowe problemy wiążą się z dekapitalizacją posiadanej infrastruktury. Dotyczy to zarówno wybiegów jak i zaplecza hodowlanego. Obiekty są przestarzałe pod względem ekspozycyjnym, wiele budynków znajduje się w bardzo złym stanie technicznym, co bezpośrednio przekłada się na pogorszenie warunków hodowli zwierząt. Należy jednak dodać, że znajdują się tu także obiekty dysponujące niewątpliwym potencjałem ekspozycyjnym. Strategia zakłada

inwestowanie w takie miejsca, co zapewni zrównoważony rozwój Ogrodu, zarówno jako ośrodka hodowlanego, jak i atrakcyjnego miejsca spędzania wolnego czasu dla mieszkańców miasta.

NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI ZMIAN

Proponowana strategia opiera się na kontynuacji idei podziału ekspozycji pod kątem krain zoogeograficznych, z których pochodzą określone grupy zwierząt.

Rys. 1. Rozmieszczenie zoogeograficzne ekspozycji w MOZ w Łodzi

Strategia zakłada jako wiodące następujące kierunki działań:

1. Poprawa warunków utrzymania zwierząt. Zaplanowane modernizacje istniejących obiektów oraz budowa nowych, zapewnią lepsze warunki utrzymania zwierząt. Znaczny nacisk zostanie położony na tworzenie na terenach wybiegów i wolier odpowiednich wystrojów nawiązujących do naturalnych środowisk życia danych gatunków. Przyczyni się to zarówno do poprawy warunków utrzymania zwierząt, jak i zwiększy atrakcyjność ogrodu dla zwiedzających. Przewidziano również modernizację zaplecza hodowlanego, które poprawi warunki bytowania i obsługi zwierząt.

2. Wzbogacenie kolekcji zwierzęcej o gatunki cenne pod względem hodowlanym i atrakcyjne ekspozycyjnie. Planowane zmiany w infrastrukturze łódzkiego zoo umożliwią wzbogacenie posiadanej kolekcji o nowe, gatunki (np. waran z Komodo, jaguar, panda mała). Przy obecnej przestarzałej infrastrukturze łódzkie zoo nie ma szansy na uzyskanie rekomendacji dla hodowli wielu atrakcyjnych gatunków.

3. Poprawa estetyki obiektów hodowlanych. Nowo powstające wybiegi i pawilony dla zwierząt będą projektowane w taki sposób, aby były spójne architektonicznie. W tym celu, dla nowych obiektów zostaną określone jednolite kierunki rozwiązań projektowych oraz rodzaje zastosowanych materiałów wykończeniowych.

4. Podniesienie atrakcyjności ogrodu dla zwiedzających. Przewidziane w strategii działania inwestycyjne oraz kierunki zmian w hodowli mają zwiększyć atrakcyjność ogrodu zoologicznego. Cel ten realizowany będzie poprzez urozmaicenie kolekcji o nowe, atrakcyjne oraz cenne pod względem hodowlanym gatunki, poprawę estetyki obiektów oraz nowoczesne metody ekspozycyjne.

5. Stworzenie miejsca spędzania wolnego czasu przez cały rok. Budowa pawilonu dżungli, nowego felidarium z zimową ekspozycją dla jaguara, pawilon dla waranów z Komodo i ekspozycja uchatek zapewnią atrakcyjność zoo także w sezonie jesienno – zimowym.

ETAPY REALIZACJI KONCEPCJI

Zgodnie z wcześniej przedstawionymi założeniami, strategia przewiduje przede wszystkim modernizację istniejących obiektów hodowlanych, które posiadają znaczny potencjał ekspozycyjny. Niektóre jednak, jak np. pawilon dla dużych kotów (felidarium) lub woliery w obszarze Świata Ptaków znajdują się w tak fatalnym stanie technicznym, że przewidziano ich rozbiórkę i budowę od podstaw. Całkowicie nowym obiektem będzie również pawilon dżungli, który obejmie obszar dzisiejszego wiwarium.

Realizację koncepcji rozłożono na trzy etapy czasowe:

I etap - lata 2013 – 2015

II etap – lata 2016 – 2019

III etap – lata 2020 - 2022

ETAP I – lata 2013 – 2015

Budowa felidarium - pawilonu dla dużych kotów

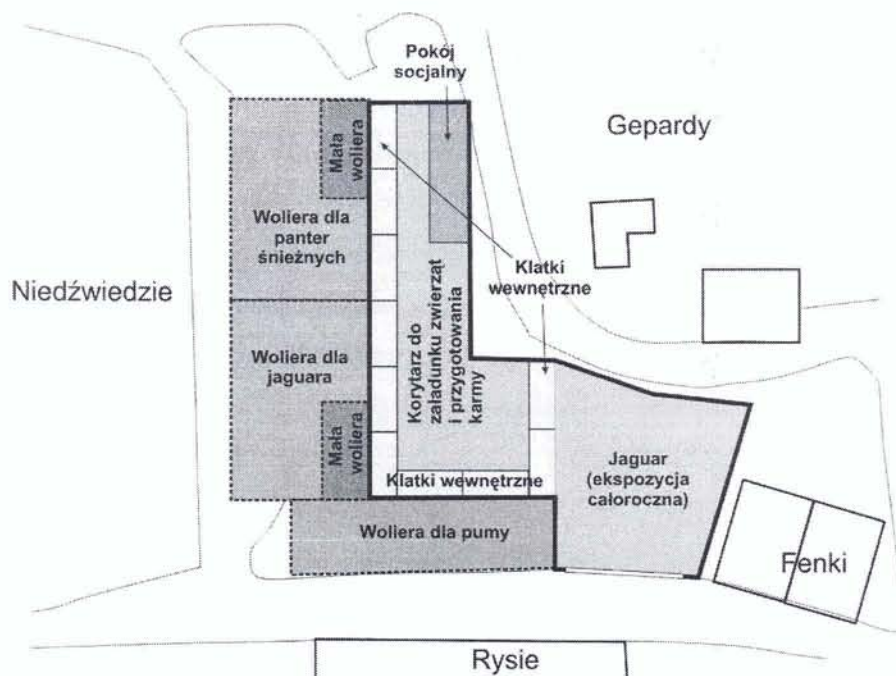
Koszt realizacji - 7 000 000 PLN

Pierwszym krokiem w realizacji strategii jest budowa nowego felidarium, służącego hodowli i ekspozycji panter śnieżnych, jaguarów i pum. Ze względu na starą infrastrukturę budynku i wolier zewnętrznych wartość ekspozycyjna tego miejsca jest obecnie bardzo niska. Budowa nowoczesnego obiektu, spełniającego współczesne standardy hodowlane, posiadającego atrakcyjnie zaaranżowane wolier, znacząco podniesie atrakcyjność placówki.

Pantera śnieżna, która od lat hodowana jest w łódzkim zoo, cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem publiczności. Łódzkie zoo, ma doświadczenie hodowlane, związane z reprodukcją dużych kotowatych. Pojawiające się na nowoczesnych wybiegach kocięta będą więc ogromną atrakcją.

Planowany nowy obiekt felidarium przewiduje - od strony obecnej niedźwiedziarni - dwie duże, różne w charakterze i wystroju woliery zewnętrzne o powierzchni ok. 300-400 m kw. każda. Będą częściowo przeszklone, a w pozostałych elementach ścian zewnętrznych ogrodzone siatką naprzemiennie z fragmentami stałymi nawiązującymi do regionu, z którego zwierzęta pochodzą. W przypadku panter śnieżnych, pochodzących z obszaru „dachu świata”, dominować będą aranżacje skalne, kaskady wodne oraz elementy kultury Tybetu, np. tybetańskie młynki i słupy modlitewne.

Woliera jaguara, stanowiąca kontrast środowiskowy, będzie wzbogacona w elementy imitujące naturalny las, ciek wodny oraz motywy kultury Indian, zamieszkujących tereny naturalnego występowania jaguara, jak np. symbole kultu religijnego związane z tym kotem, czczonym przez Indian Amazonii. Przewidywana wysokość obu wolier zewnętrznych to 6-8 m, a osiatkowany dach będą wspierać lekkie konstrukcje metalowe.

Rys. 2 Schemat projektowanego obiektu Felidarium

Od strony obecnego kompleksu dla małych kotów (rysie, żbiki, manule) projekt przewiduje stworzenie wewnętrznej, całorocznej ekspozycji dla jaguarów o powierzchni (ok. 120 – 150 m kw.), dającej możliwość oglądania tych kotów przez antyrefleksyjne szyby z punktów widokowych. Wystrój sali ekspozycyjnej ze sztucznymi drzewami oraz formacjami skalnymi uatrakcyjni zwiedzanie ogrodu w sezonie zimowym

W projekcie przewiduje się utworzenie wolier zewnętrznej dla trzeciego gatunku kotów – pumy. Osiatkowana przestrzeń o powierzchni ok. 150 m kw., będzie przylegać do budynku od strony kompleksu dla rysie, żbików i manuli. Wystrój wolier będzie miał charakter leśno-górski, nawiązujący do naturalnego środowiska występowania gatunku.

Nowy budynek felidarium zakłada stworzenie czterech boksów wewnętrznych o powierzchni ok. 15-20 m kw., funkcjonalnie połączonych z każdą dużą wolierą ekspozycyjną oraz trzech powiększonych pomieszczeń (ok. 30 m kw.), dzielonych suwanymi przegrodami dla przychowku.

Proponowany projekt wymaga wcześniejszego rozdysponowania osobników posiadanych gatunków do innych ogrodów zoologicznych. Ze względu na brak odpowiednich obiektów, nie jest możliwe przeniesienie panter w inne miejsca łódzkiego zoo. Ich wysyłka wymagać będzie zgody osób koordynujących programy hodowlane w Europie oraz zorganizowania odpowiednich transportów, prawdopodobnie międzynarodowych.

W obiekcie przewiduje się doposażenie edukacyjne prezentujące różnorodność rodziny kotowatych oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach (dżungla, góry, las). Zakłada się także udostępnienie informacji na temat udziału poszczególnych gatunków w wierzeniach, obrzędach i kulturze ludzi mieszkających na terenach występowania eksponowanych kotów.

Budowa monitoringu

Koszt realizacji 800 000 PLN

Bardzo ważnym elementem funkcjonowania nowoczesnego ogrodu zoologicznego jest posiadanie systemu monitorowania wybiegów dla zwierząt i alejek dla zwiedzających. Dobrze zaprojektowany, nowoczesny monitoring zapewnia bezpieczeństwo zarówno zwiedzającym, jak i samym mieszkańcom zoo. System umożliwia podgląd zachowań zwierząt poza godzinami funkcjonowania instytucji.

W założeniach projektowych przewidziano zamontowanie na terenie ogrodu sieci światłowodowej, od której wyprowadzone będą kamery monitorujące non stop wybrane wybiegi zewnętrzne dla zwierząt oraz alejki dla zwiedzających. Planuje się również zamontowanie stałego monitoringu wewnętrznych pomieszczeń - w szpitalu dla zwierząt, żyrafiarni, kasie i portierni. System powinien być wyposażony w głośniki umożliwiające przekazywanie komunikatów informacyjnych i porządkowych. Nagłośnienie pozwoli również sprawnie koordynować akcją ewakuacyjną. Bezpośredni nadzór zapewnią centra oglądowe zlokalizowane w portierni zoo i w szpitalu dla zwierząt. Obrazy z wszystkich kamer nagrywane będą i przechowywane na serwerze.

Adaptacja Skąły Lemurów

Koszt realizacji - 125 000 PLN

Na dawnym wybiegu pawianów przewiduje się hodowlę grupy rodzinnej lemurów katta. Gatunek zyskał znakomitą reklamę dzięki emisji filmów z cyklu „Madagaskar”. Wprowadzenie tych bardzo aktywnych zwierząt niewątpliwie przyciągnie uwagę zwiedzających. Ekspozycja położona na skrzyżowaniu głównych ciągów komunikacyjnych, będzie dla zwiedzających pierwszym dużym wybiegiem dla zwierząt po wejściu do zoo. Dotychczasowa ekspozycja pawianów wzbudzała duże zainteresowanie zwiedzających. Kilka lat temu, zdecydowano o hodowli w tym miejscu cenniejszego od pawianów gatunku - makaką wanderu. Jednak po wielu nieudanych próbach zintegrowania sprowadzonych z różnych kolekcji małp tego gatunku w jedną, dużą rodzinę, powstała konieczność rozdysponowania niektórych zwierząt i tym samym - na ograniczenie ich ilości do podstawowej stawki hodowlanej. Obecnie proces wysyłki nadwyżkowych makaków wanderu dobiega końca. Docelowo, nieduża rodzina tego gatunku będzie hodowana na terenie małpiarni, zaś towarzyskie i stadne lemury powinny wypełnić powstałą lukę na ekspozycji po pawianach/ makakach, będąc jednocześnie cennym gatunkiem hodowlanym. Otrzymanie przestronnego, dobrze urządzonego wybiegu będzie ułatwiało lemurów rozwój zachowań społecznych oraz stymulowało je do rozrodu.

Wybieg zewnętrzny wymaga niewielkich zmian w wystroju: nowe nasadzenia roślin, skucie części skał w celu zmiękczenia podłoża, wysypanie fosy ziemią, dostosowanie wystroju wybiegu do potrzeb gatunku.

Letni wybieg dla lemurów wari

Koszt realizacji - 35 000 PLN

Przy niewielkich nakładach, posiadane lemury wari miałyby możliwość spędzania ciepłych miesięcy roku na terenie istniejących już wysp (na stawach obszaru Afryki). Dzięki temu publiczność mogłaby oglądać zwierzęta z perspektywy istniejącego punktu widokowego, a lemury zyskałyby komfortową przestrzeń na lato. Przewiduje się zainstalowanie dwóch mostków drewniano-sznurkowych, prowadzących z wysp na ląd w miejsce karmienia oraz budowy czterech drewnianych budek służących jako schronienie dla zwierząt w niepogodne dni.

Modernizacja mini zoo

Koszt realizacji - 400 000 PLN

Strategia zakłada rozszerzenie powierzchni mini zoo o dwa sąsiadujące wybiegi dla wprowadzenia nowych gatunków zwierząt. Poza eksponowanymi w tym miejscu zwierzętami gospodarskimi planuje się tu także hodowlę alpaka. Miejsce wymaga zabiegów modernizacyjnych. Potrzebna jest wymiana siatki ogrodzeniowej dookoła wybiegu, gruntowny remont wszystkich stajenek służący poprawie warunków termicznych ich mieszkańców oraz rozbudowa płotków dzielących wybiegi zewnętrzne umożliwiając opiekunom sprawne przeprowadzanie zabiegów hodowlanych.

Mini zoo jest to atrakcja, która - umożliwiając dzieciom bezpośredni kontakt ze zwierzętami - wnosi cenny wkład w edukację przyrodniczą. Ponadto dotykane i karmienie zwierząt pozwala nawiązać z nimi lepszy kontakt, co jest ważnym elementem kształtowania prawidłowych postaw dziecka.

W obiekcie zakłada się umieszczenie multimedialnych informacji dotyczących procesów udomowienia, z których zwiedzający dowiedzą się o przodkach popularnie hodowanych gatunków zwierząt (drób, bydło, świnie, koty, psy itp.).

Modernizacja wybiegów niedźwiedzi

Koszt realizacji - 160 000 PLN

Na terenie obszaru Świat Drapieżników hodowana jest para niedźwiedzi himalajskich (tzw. dolna niedźwiedziarnia) oraz para niedźwiedzi malajskich (tzw. górna niedźwiedziarnia). Niedźwiedzie od zawsze cieszą się popularnością wśród publiczności. Niestety, stan techniczny obiektów, w których żyją wymaga wykonania niezbędnych prac modernizacyjnych. Ze względu na fakt, że w zoo brakuje pomieszczeń zastępczych, odpowiednio dostosowanych do hodowli zwierząt niebezpiecznych, niedźwiedzie będą musiały pozostać w istniejących obiektach. W czasie pozostałego życia niedźwiedzi (szacunkowo ok. 10 lat), ze względu na ograniczone pole działania, można jedynie

planować niektóre prace modernizacyjne i remontowe obu wybiegów. Większość prac będzie służyła zmianie warunków hodowli pod kątem poprawy dobrostanu zwierząt.

W pomieszczeniach wewnętrznych dolnej niedźwiedziarni niezbędna jest naprawa i docieplenie dachów, odgrzybienie i ocieplenie ścian, wymiana metalowych, przemarzających drzwi, konserwacja krat oraz instalacja rekuperatora. Górna niedźwiedziarnia wymaga wymiany instalacji elektrycznej oraz kaloryferów, ocieplenia szybów, naprawy koryta ściekowego, wymiany rynien wraz z pokrywą dachu, uszczelnienia basenów i naprawy pęknięć elewacyjnych. Należy także wymienić istniejące siatki ogrodzeniowe i dokonać naprawy tynków ścian wybiegów zewnętrznych oraz uszczelnić fosę. Obie niedźwiedziarnie powinny być wyposażone w elementy stymulujące naturalne zachowania obu gatunków - dające zwierzętom możliwość wspinaczki, poszukiwania pokarmu, ukrycia się za naturalnymi elementami wystroju itp.

Modernizacja pawilonu akwarium

Koszt realizacji - 200 000 PLN

Ze względu na ograniczoną powierzchnię działu nie planuje się dużych zmian w hodowli dotychczasowych gatunków. Zakłada się natomiast modernizację ekspozycji polegającą na stworzeniu atrakcyjnego wystroju nawiązującego do wnętrza łodzi podwodnej. Ryby oglądane będą przez sztuczne bulaje, a metalowa podłoga, okładziny ścian, rury, zawory i zegary ciśnieniowe będą imitować statek podwodny. Zostanie tu także zainstalowana makieta peryskopu. Elementy wystroju będą doskonale nadawały się do wprowadzenia elementów edukacyjnych – na przykład w peryskopie zwiedzający zobaczą multimedialne informacje dotyczące przyczyn światowego ginięcia raf koralowych.

Na zewnątrz planuje się profilowane obłożenie budynku metalowymi okładzinami imitującymi łódź podwodną.

Modernizacja pawilonu słoniarni

Koszt realizacji - 1 000 000 PLN

Mimo że w najbliższych latach nie planuje się budowy nowego obiektu dla słoni, dotychczasowy stan wnętrza budynku budzi zastrzeżenia. Przeciekający dach i nieszczelność okien znacząco zaniżają estetykę obiektu, a panująca tu wilgoć bezwzględnie oddziałuje na stan zdrowia słonia (zmiany reumatyczne).

Prawdopodobnie od wiosny 2013 r. będzie możliwe przeniesienie do nowego obiektu hodowanych tu tapirów anta. Po tym czasie, w prawie pustym budynku, istniałaby możliwość wykonania niezbędnych prac remontowych, prowadzących do poprawy warunków utrzymania słonia oraz do planowanej hodowli dwóch gatunków afrykańskich – hipopotama karłowatego i dość dużego gryzonia żyjącego w stadach - jezatki afrykańskiej. Przewidywana hodowla tych gatunków w tym

miejscu pozwoli nie tylko zagospodarować przestrzeń, która pozostanie po wyprowadzce tapirów, ale przede wszystkim stworzy się możliwość poprawy warunków hodowli posiadanego już gatunku - jezatki afrykańskiej (obecnie zwierzęta te przebywają w ciasnych pomieszczeniach pawilonu małych ssaków). Ekspozycja hipopotama karłowatego stworzy natomiast możliwość zapoznania zwiedzających z bardzo mało znanym gatunkiem hipopotamów.

Niezbędne jest uszczelnienie dachu, wymiana okien, szyb ekspozycyjnych, skucie glazury, pomalowanie wnętrza całego budynku i docieplenie basenu wewnętrznego. W przyszłości gatunki te, ze względu na małe rozmiary, będzie można bez trudu umieścić w innych częściach ogrodu, np. hipopotama w nowym pawilonie dżungli. Taka czasowa ekspozycja nie zablokuje prac przy budowie nowej słoniarni i zapewni atrakcyjność tego miejsca na najbliższe lata.

ETAP II – lata 2016 – 2019

Modernizacja wybiegu uchatek patagońskich lub pingwinów

Koszt realizacji - 2 000 000 PLN

Istniejący obiekt był modernizowany w 2012 r. Wykonano wówczas remont tarasu widokowego dla publiczności. Jednakże bez remontu basenu zewnętrznego wartość tej ekspozycji jest niepełna. Mętna woda w basenie sprawia, że zwiedzający widzą zwierzęta jedynie w czasie krótkich momentów wynurzeń. W efekcie ich najatrakcyjniejsza aktywność, czyli nurkowanie, jest niewidoczna.

Poprawa przejrzystości wody w basenie rozwiązałaby ten problem, a ponadto umożliwiłaby zorganizowanie pokazowego karmienia zwierząt i być może atrakcyjnych pokazów z trenerem, np. nowo przybyła uchotka aktualnie uczona jest współpracy z opiekunem. Trzeba podkreślić, że atrakcje pokazów treningowych zawsze gromadzą przy wybiegach tłumy ludzi. Proponowane przez łódzkie zoo pokazy treningu medycznego (bo taki rodzaj jest wprowadzany) nie będą nawiązywać do pokazów komercyjnych. Wykonywane komendy będą służyć ocenie stanu zdrowia zwierzęcia (uzębienie, płetwy, oczy itp.), a komentarz trenera będzie miał za zadanie uwrażliwienie zwiedzających na dobrostan zwierząt hodowanych przez ludzi. Bezsprzecznie pokazy te będą dużym nośnikiem treści edukacyjnych dla zwiedzających.

Podobne umiejętności trenowania wykazują również pingwiny. Ich hodowlę w łódzkim zoo rozważa się tylko w przypadku, gdy samiec uchutki nie będzie tolerował towarzystwa sprowadzonych samic (ma charakter silnego dominanta). Niezależnie od planów hodowlanych (uchatki, czy pingwiny) konieczne jest zainstalowanie stacji filtrów służących oczyszczaniu wody w basenie zewnętrznym oraz jego uszczelnienie. Montaż stacji filtrów dostarczy zwierzętom zasoloną wodę w basenach, której obecnie brakuje, a która jest niezbędna dla zapewnienia właściwego stanu zdrowia tych morskich zwierząt.

Zakłada się także remont pomieszczenia wewnętrznego oraz wymianę siatek ogrodzeniowych. Remont pawilonu umożliwi publiczności oglądanie zwierząt również wewnątrz budynku oraz

podniesie standard życia przebywających tu mieszkańców - wskazane jest skucie starej glazury, odgrzybienie ścian, właściwe wyprofilowanie dna i brzegów w basenie wewnętrznym, co umożliwi zwierzętom łatwiejsze wychodzenie z wody.

Modernizacja obszaru Świata Ptaków

Koszt realizacji - 300 000 PLN

W pierwszym etapie prac wymagane będą wyburzenia przestarzałych woliery dla bażantów i papug oraz budowa nowych klatek dla ptaków. Na tym terenie planuje się postawienie kilku, lekkich (bez widocznych podmurówek) woliery dla wybranych gatunków kuraków. Wielkość pojedynczej woliery powinna wynosić nie mniej niż 2 m wysokości, 5 m długości i 4 m szerokości, czyli zapewniać optymalną przestrzeń hodowlaną. Przy niewielkich nakładach finansowych jest szansa na całkowitą zmianę wizualną ekspozycji, atrakcyjniejszą dla publiczności obsadę zwierząt w tej części zoo i co najważniejsze - na poprawienie warunków utrzymania obecnie hodowanych gatunków ptaków. W projekcie planuje się także stworzenie niezbędnych do hodowli ptaków zapleczy. W miejscu starych woliery dla papug planuje się budowę całorocznego, ocieplanego budynku dla średnich papug (obecnie konieczne jest coroczne, stresujące odłapywanie tych ptaków do pomieszczeń zimowych znajdujących się w innej części zoo). Ze względu na bardzo zły stan techniczny dużej woliery dla orłów stepowych, obiekt zostanie rozebrany, a ptaki zostaną przeniesione do innych ekspozycji. Konieczna będzie również gruntowna modernizacja woliery dla sępów płowych. Po przeniesieniu sępów do nowej woliery w tym miejscu planuje się stworzenie wielogatunkowej ekspozycji dużych papug. W przestronnej wolieryze ptaki te będą miały większą, niż do tej pory, możliwość aktywnego lotu, w większym stadzie zwiększona zostanie także możliwość realizacji ich potrzeb społecznych.

Kompleksowa modernizacja obszaru Świat Ptaków stwarza duże możliwości wprowadzenia licznych elementów edukacyjnych. Ich zastosowanie będzie miało na celu wzrost świadomości zwiedzających na temat różnorodności biologicznej ptaków świata oraz środowisk, w których występują. Planuje się m. in. stworzenie ptasiego radia, w którym odtworzone zostaną charakterystyczne głosy wybranego gatunku ptaka (głosy godowe, ostrzegawcze). Do identyfikacji głosu, pod odbiornikiem będą umieszczone przyciski z wizerunkami różnych gatunków ptaków. Inną propozycją będzie umożliwienie zwiedzającym obserwacji, w jaki sposób widzą dwie różne grupy ptaków. W makiecie głowy ptaka drapieżnego w miejscu oczu umieszczona zostanie lornetka, natomiast w makiecie głowy kury w miejscu oczu zostaną zamontowane dwa peryskopy. W pawilonie całorocznej ekspozycji papug zakłada się także stworzenie bogatej w eksponaty (wydmuszki jaj, pióra, szkielety) sali dydaktycznej.

Adaptacja wybiegu dla kangurów

Koszt realizacji - 400 000 PLN

Kangury są ciekawym gatunkiem, cieszącym się dużym zainteresowaniem publiczności. Dotychczasowy, niezbyt duży wybieg ogranicza aktywność tych zwierząt oraz zaniża ich walory ekspozycyjne. Planowane jest przeniesienie kangurów na większą przestrzeń, gdzie obecnie znajdują się jelenie białowargie. Niezbędne prace wymagają całkowitej wymiany siatek oraz wykonanie prac docieplających budynek dla utrzymania wewnątrz temperatury 20°C. Przy niewielkich nakładach jest szansa na zbudowanie nowej, atrakcyjnej wizualnie ekspozycji, która jednocześnie zapewni zwierzętom lepsze warunki przestrzenne na wybiegu zewnętrznym oraz doprowadzi do poprawy warunków w pomieszczeniach wewnętrznych.

Adaptacja pawilonu małych ssaków do hodowli waranów z Komodo

Koszt realizacji - 2 000 000 PLN

Dotychczasowa ekspozycja zwierząt przebywających w budynku małych ssaków, ze względu na obsadę zwierząt o nocnej aktywności jest nisko oceniana przez zwiedzających. Większość z nich świetnie sprawdzą się natomiast w obsadzie ekspozycji nocnej planowanego obiektu dżungli, w którym znajdą komfortowe warunki do życia.

Zakłada się dwuetapowe przekształcenie budynku małych ssaków w ekspozycję dla waranów z Komodo. Projekt zakłada jeden duży wewnętrzny wybieg dla pary dorosłych waranów (długość dorosłego osobnika może przekraczać 3 m) o powierzchni co najmniej 120-140 m kw. i wysokości ok. 3 m, z możliwością czasowego dzielenia wybiegu na dwie niezależne części (jeśli zwierzęta będą agresywne w stosunku do siebie). Urządzenie wybiegów wewnętrznych powinno przypominać środowisko naturalne o urozmaiconym ukształtowaniu terenu, zawierać żywe rośliny i drzewa z licznymi pniami i konarami (młode osobniki prowadzą głównie nadrzewny tryb życia). Dla każdego osobnika planowane jest zaplecze o powierzchni nie mniejszej niż 50 m kw., przeznaczone do trzymania zwierzęcia w razie choroby i innych okoliczności, które nie pozwalają na jego eksponowanie. Zaplecze powinno być połączone z ekspozycją, zapewniając łatwość przemieszczania się zwierzęcia. W przejściu powinna znajdować się klatka do łapania warana oraz waga do jego ważenia, która pozwoli kontrolować wzrost osobnika.

W hodowli niezbędny jest basen z filtracją, pozwalający waranom na całkowite zanurzenie i wygodne ułożenie się oraz łatwe wyjście. Wybieg zewnętrzny (letni, wykorzystywany w ciepłe dni w okresie maj-wrzesień) powinien mieć powierzchnię minimalną ok. 100 m kw. dla pary z możliwością dzielenia na dwie części. Ogrodzenie wybiegu zewnętrznego powinno być lite (o minimalnej wysokości 180 cm), o gładkich powierzchniach uniemożliwiających wspinanie się zwierzęcia, z oknami wglądowymi dla publiczności.

W pierwszym etapie planowane jest przeznaczenie pod ekspozycję połowy budynku w części południowo - zachodniej wraz z dotychczasowym zapleczem. W miarę wzrostu gadów przewiduje się przekształcenie całego budynku pod nową ekspozycję. Warany z Komodo należą do jednych z najbardziej zagrożonych wyginięciem gatunków gadów na świecie. Ich pozyskanie da szansę na wyeksponowanie publiczności zagrożeń z którymi gatunek się zmagają, da możliwość wyczulenia na problemy ochrony przyrody (edukacja). Łódzkie zoo już przed laty zgłosiło do koordynatora gatunku chęć hodowli tych bardzo zagrożonych w przyrodzie jaszczurek. Obecnie ma duże szanse na ich otrzymanie.

Podzielenie tej budowy na etapy wynika z konieczności rozłożenia kosztów dużego remontu oraz zapewnienie miejsca dotychczasowej obsadzie małych ssaków .

Modernizacja małpiarni

Koszt realizacji - 700 000 PLN

Ze względu ciasnotę i niskie walory ekspozycyjne, zakładany jest remont drugiej części budynku, przeznaczonego do hodowli średnich małp. Remont pierwszej części, przeznaczonej dla hodowli cennych gatunków papuszek jest już zakończony. Zmiany zapewnią komfort pozostałym małpom oraz ułatwią zwiedzanie pawilonu. Powiększony metraż pozwoli wprowadzić do pomieszczeń nowe elementy wystroju, a tym samym – stworzy warunki do rozwoju naturalnych form zachowania zwierząt (wspinaczka, poszukiwanie pokarmu).

Planowane zmiany polegają na wymianie i powiększeniu szyb ekspozycyjnych wewnątrz budynku (zapewnienie odpowiedniej temperatury pomieszczeń zwierzęcych i tłumienie hałasu ze strony zwiedzających) oraz wyburzeniu niektórych ścian dzielących zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne ekspozycje, celem powiększenia klatek według nowych, obowiązujących standardów przestrzennych. Niezbędna będzie wymiana siatek na wybiegach zewnętrznych.

Modernizacja obszaru Afryki

Koszt realizacji - 50 000 PLN

W ekspozycji planuje się stworzenie kolekcji mieszanych (ssaki + ptaki): żurawia rajskiego i kudu oraz strusia afrykańskiego i zebry. Takie wielogatunkowe wybiegi, często tworzone w kolekcjach ogrodów zoologicznych, posiadają wysoką wartość ekspozycyjną i edukacyjną, pokazując współwystępowanie gatunków.

Stworzenie wybiegu dla zebr i strusi wymaga wcześniejszego przeniesienia do innych ogrodów zoologicznych pary posiadanych kulanów (powiększenie ekspozycji) oraz sprowadzenia do łódzkiego zoo strusi afrykańskich. Niezbędnym warunkiem jest wykonanie prac konserwatorskich w dotychczasowej stajence dla kulanów oraz wymiana miękkich, odkształcających się siatek na nowe.

Modernizacja obszaru Świata Ptaków Wodno – Błotnych

Koszt realizacji - 5 500 000 PLN

Najbardziej kosztownym, ale niezbędnym działaniem w tym obszarze, jest gruntowny remont stawów wodnych. Ich stan w chwili obecnej jest tak zły, że zakłada się wybudowanie nowych niecek basenów. Budowa nowych stawów nie tylko zapewni ptakom swobodny dostęp do wody (obecnie przebywają na jednym stawie, co powoduje efekt przegęszczenia), ale także pozwoli na lepsze wyprofilowanie burt obecnie zbyt stromych dla kłujących się na tym terenie piskląt. Planowane jest także zainstalowanie drewnianej kładki dla publiczności między budynkiem zimowiska a wybiegiem gepardów, umożliwiającej oglądanie tej części ekspozycji z nowej perspektywy przestrzennej. Na obszarze zewnętrznym obiektu Świata Ptaków Wodno – Błotnych niezbędna jest również wymiana przerdzewiałych i odkształconych siatek na nowe, co zabezpieczy wyklute pisklęta przed przypadkowym wydostawaniem się poza obiekt.

W obiekcie przewiduje się także obecność elementów edukacyjnych – tablice edukacyjne, powiększone makiety ptasich gniazd umożliwiające dzieciom wejście do środka itp.

Wybieg dla pand małych

Koszt realizacji - 100 000 PLN

Dzięki wcześniejszym staraniom, łódzkie zoo znalazło się na liście prowadzonej przez Europejskiego Stowarzyszenia Ogrodów Zoologicznych i Akwariów (EAZA), jako instytucja oczekująca na pozyskanie nowego, bardzo atrakcyjnego gatunku - pandy małej. Warunkiem pozyskania tego cennego gatunku jest budowa w kompleksie Azji obszernego (około 150 - 200 m kw.) wybiegu dla tych zwierząt wraz z pomieszczeniem wewnętrznym ok. 5 m kw. (ocieplana buda).

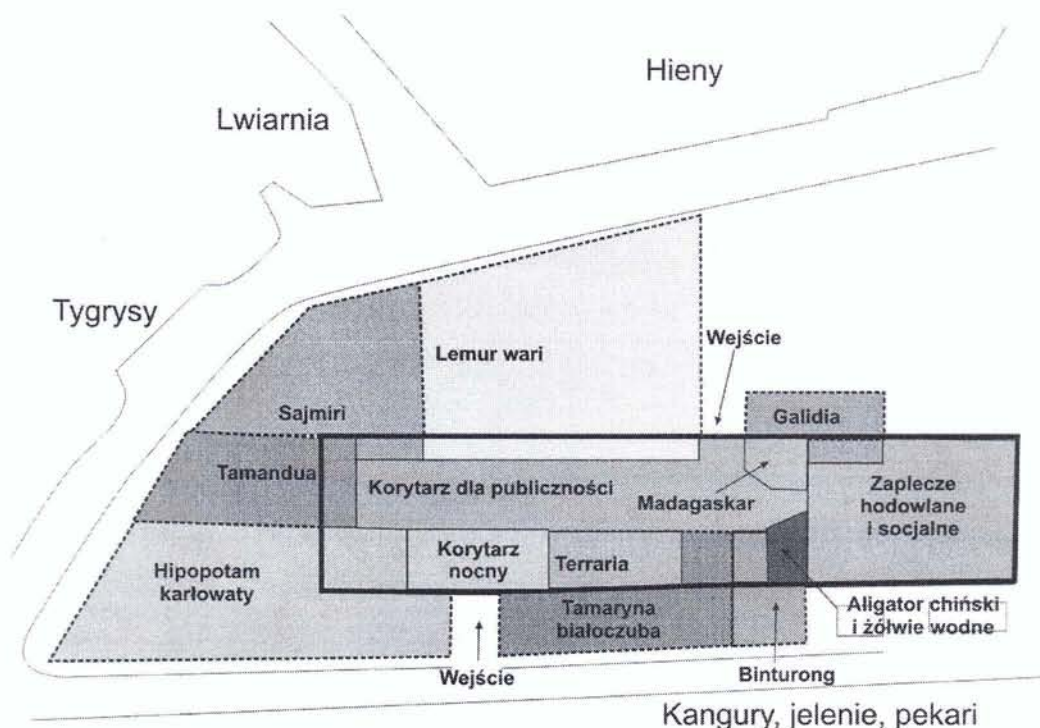
ETAP III – lata 2020 – 2022

Budowa pawilonu dżungli

Koszt realizacji - 25 000 000 PLN

Kolejną planowaną, dużą budową jest pawilon dżungli. Koncepcyjnie nawiązuje on do Strategii Rozwoju Miejskiego Ogrodu Zoologicznego na lata 2010–2025. Przedstawienie zwiedzającym zoocenozy lasu tropikalnego jest dość rzadkie w europejskich ogrodach zoologicznych (np. Eden Project w Kornwalii, zoo w Arnheim w Holandii). W skali Polski będzie to ekspozycja pionierska. Planowany obiekt stanie się magnesem dla publiczności odwiedzającej łódzkie zoo. Zaś dla obecnie hodowanych gatunków (w pawilonach małych ssaków, małpiarni, wiwarium) będzie możliwość stworzenia przestronnych wolier zapewniających nie tylko odpowiednią przestrzeń, ale także wyposażonych w elementy zapewniające niezbędne potrzeby życiowe (wspinanie się, kopanie, kąpiele itp.). Atrakcyjność pawilonu zapewni nie tylko ciekawy dobór gatunków, tropikalna szata roślinna, naturalny wystrój w pomieszczeniach (skały, wodospady), ale także całoroczny charakter

ekspozycji, umożliwiającą podziwianie zwierząt egzotycznych w okresie jesienno - zimowym. Do tej pory w łódzkim zoo brakuje dużego budynku, w którym zwiedzający mogliby oglądać zwierzęta w ich naturalnym środowisku oraz dłużej przebywać w atrakcyjnym wnętrzu.

Rys. 3. Planowany budynek dżungli wraz z wolierami zewnętrznymi

Planuje się prezentowanie nie tylko pojedynczych gatunków zwierząt, ale także pokazanie zwiedzającym fragmentu ekosystemu dżungli, niezależnie od położenia geograficznego – afrykańskiej, azjatyckiej czy południowoamerykańskiej.

Ciekawie umieszczoną ścieżkę dla publiczności zaprojektowano wzdłuż sztucznego cieku wodnego, w którym będzie można obejrzeć duże ryby tropikalne. Przewiduje się zbudowanie pomieszczeń dla tak atrakcyjnych gatunków, jak aligator chiński i binturong (drapieżny ssak z rodziny łaszowatych) oraz korytarze ze zwierzętami nocnymi, co umożliwi obserwowanie aktywności zwierząt takich jak: fenki, ślepce jaskiniowe, galago, owady i pajęczaki. Specjalne urządzenia zapewnią takie atrakcje jak światło sztucznych błyskawic i dźwięki tropikalnej burzy. W dalszej części przewiduje się ekspozycję dla hipopotamów karłowatych oraz bardzo aktywnych mrówkojadów czteropalczastych, eksponowanych wraz z kolorowymi tukanami.

W końcowej części budynku zaplanowano pomieszczenia dla zwierząt z rzędu naczelnych oraz fauny Madagaskaru. Eksponowane tu będą sajmiri (gatunek małych małp) oraz lemury wari. Zakłada się stworzenie układu komunikacyjnego, w którym publiczność będzie przechodziła przez wnętrze woliery dla lemurów. W korytarzu wewnętrznym można umieścić hodowlę owocożernych

nietoperzy (rudawki nilowe), drobnych, kolorowych ptaków egzotycznych oraz leniwca. W obszernym holu dla publiczności przewiduje się swobodne przemieszczanie się kilku osobników kanczyli mniejszych - malutkich ssaków kopytnych o masie dochodzącej do 2 kg. Na terenie ścieżki będą umiejscowione duże terraria dla gadów (m.in. dla waranów szmaragdowych, legwanów z Fidżi, boa jamajkańskich), małe zbiorniki dla kolorowych gatunków płazów (np. drzewołazy), nie zabraknie też terrarium dla jednego z największych gatunków pajaków, osiągającej długość 12 cm prządkę z rodzaju *Nephila* oraz formikarium dla tropikalnych mrówek liściarek.

Budynek o łącznej powierzchni 800 m kw. będzie wymagał wewnątrz minimalnej temperatury 25 – 26 st. C. We wszystkich pomieszczeniach, a także na korytarzach, przewiduje się naturalne podłoża (kora, ziemia, zrębki drewniane), do wystroju - żywe i sztuczne rośliny (w tym drzewiaste), a ponadto formacje sztucznych skał oraz wyposażenie złożone z pni, korzeni i egzotycznych lian. W całym budynku przewiduje się przeszklony dach zapewniający roślinom światło dla ich prawidłowej wegetacji. W korytarzu dla zwiedzających zaplanowano ciek wodny rozpoczynający się od niewielkiego wodospadu, dalej zaś sztuczny strumień będzie przepływał wzdłuż całej ekspozycji. Przewiduje się również okresowe zamglawianie, co potęgować będzie wrażenie przebywania w wilgotnym lesie tropikalnym.

Umieszczone w pawilonie treści edukacyjne będą miały za zadanie uświadomienie zwiedzającym wartości płynących z zachowania jak największej różnorodności biologicznej świata (środowisko dżungli jest jej dobrym przykładem) oraz zwrócić ich uwagę na rodzaje zagrożeń wynikających z takich zjawisk jak odlesianie i pustoszczenie środowisk naturalnych. Przewiduje się tu montaż tablic interaktywnych oraz info-kiosków.

HARMONOGRAM FINANSOWY

Etap I - lata: 2013 – 2015	Kwota (PLN)	Miasto	Fundusze zewnętrzne*
Budowa felidarium (pawilonu dla dużych kotów)	7 000 000	2 100 000	4 900 000
Monitoring	800 000	200 000	600 000
Adaptacja Skały Lemurów	125 000	5 000	120 000
Adaptacja letniego wybiegu dla lemurów wari	35 000	8 750	26 250
Modernizacja mini-ZOO	400 000	270 000	130 000
Modernizacja pawilonu akwarium	200 000	200 000	0
Modernizacja wybiegów dla niedźwiedzi	160 000	40 000	120 000
Modernizacja pawilonu Słoniarni	1 000 000	300 000	700 000
SUMA ETAP I:	9 720 000	3 123 750	6 596 250
Etap II - lata 2016 – 2019			
Modernizacja wybiegu dla uchatek patagońskich	2 000 000	600 000	1 400 000
Modernizacja obszaru Świat Ptaków	300 000	75 000	225 000
Adaptacja wybiegu kangurów	400 000	100 000	300 000
Adaptacja pawilonu małych ssaków do hodowli waranów z Komodo	2 000 000	600 000	1 400 000
Modernizacja małpiarni	700 000	210 000	490 000
Modernizacja obszaru Afryki	50 000	15 000	35 000
Wybieg pand małych	100 000	30 000	70 000
Modernizacja Świata Ptaków Wodno-Błotnych	5 500 000	1 650 000	3 850 000
SUMA ETAP II:	11 050 000	3 280 000	7 770 000
Etap III – lata 2020 – 2022			
Budowa pawilonu dżungli	25 000 000	7 500 000	17 500 000
SUMA CAŁOŚCI REALIZACJI STRATEGII	45 770 000	13 903 750	31 866 250

* możliwe jest pozyskanie dotacji z WFOŚiGW (w kategorii zadań inwestycyjnych zmierzających do poprawy warunków bytowych zwierząt), NFOŚiGW lub funduszy europejskich

PODSUMOWANIE

Powyższa strategia stanowi propozycję działań inwestycyjnych, związanych bezpośrednio z obiektami hodowlanymi. Obejmuje ona zarówno budowę nowych obiektów dla zwierząt, jak i wykonanie najpilniejszych prac modernizacyjnych. Ze względów ekonomicznych, skupiono się jedynie na tych miejscach, gdzie planowane renowacje podniosą walor hodowlany i wizualny ekspozycji. W obecnej sytuacji zoo są one niezbędne, aby osiągnąć poziom nowoczesnej placówki. Najważniejszym celem proponowanych działań jest poprawa jakości przestrzeni hodowlanej oraz warunków życia zwierząt. Dobór zadań inwestycyjnych ma zapewnić maksymalną atrakcyjność łódzkiego ogrodu zoologicznego dla mieszkańców miasta również w porze zimowej.

W hierarchii potrzeb, w pierwszej kolejności należy wykonać inwestycje mające na celu poprawę warunków bytowych utrzymywanych zwierząt, a następnie: wzbogacić kolekcję w cenne pod względem hodowlanym i ekspozycyjnym gatunki, podnieść atrakcyjność zoo dla zwiedzających oraz zapewnić całoroczną ekspozycję.

Główną zaletą strategii jest możliwość wykonania poszczególnych elementów przy relatywnie niskich rocznych nakładach finansowych. Przeważają w niej projekty realizowane w cyklu rocznym. Ograniczenie wysokości nakładów uzyskano dzięki maksymalnemu wykorzystaniu dotychczasowego potencjału ekspozycyjnego ogrodu i posiadanej obecnie kolekcji zwierząt. Plany inwestycyjne w oparciu o istniejący układ przestrzenny pozwalają również na modyfikację Strategii w okresie jej wdrażania.

Konsekwentna realizacja zadań zapisanych w powyższym dokumencie doprowadzi w roku 2022 do osiągnięcia przez Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi poziomu placówki atrakcyjnej dla zwiedzających, posiadającej kolekcję zwierząt o znaczeniu międzynarodowym.